

Humor a víra / Víra a humor

Hlavním zdrojem a inspirací humoru, vztahujícího se k religiozitě, je nahlédnutí vnitřní falešnosti tzv. posvátnosti resp. vůbec nejrůznějších náboženských tabu. Je dokonce otázkou, zda to neplatí o veškerém humoru, tedy nejen o tom, který s odstupem a kriticky míří na religiozitu. Dalo by se možná říci, že nejvýstižnější charakteristiku takové velmi hluboké distance se kdysi zdařilo vyslovit dokonce – v jistém smyslu – religiozní terminologií, když se smích (a také výsměch) připisoval bohům nebo Bohu. Člověk, který dokáže hluboce spolu prožít tento božský smích nebo třeba jen humor, se tak dokáže cítit bohům nebo Bohu blíže než v jakémkoli jiném gestu či vztahu. Ale zároveň se tak definitivně jakoby loučí se všemi formami religiozity (náboženskosti) jako vztahu k „božskému“ vůbec. V tom smyslu byl ve svém porozumění vztahu mezi humorem a vírou na velmi dobré cestě Reinhold Niebuhr, když napsal (a předtím vyslovil), že humor je jakoby první stupeň víry nebo první krok k víře, jakýsi předstupeň víry. Tady ovšem musím dodat, že je třeba důsledně rozlišit víru jako životní orientaci a víru reflektovanou či přímo reflexi víry: víra správně, „právě“ reflektovaná se musí dříve nebo později od religiozity distancovat.

(Písek, 071218-2.)